

Hansje Brinker

Een voorstelling door Marjo Dames/Sterk/Verhaal
Lesbrief groep 3- 6

Lessuggesties voorafgaand aan de voorstelling

Dicht de dijk

Nederland ligt aan het water. De Noordzee, De Waddenzee, het IJsselmeer, het Markermeer. En er stromen grote rivieren door ons land: Rijn, Maas, Waal, IJssel, Vecht. Grevelingen, Veerse Meer, Oosterschelde, Westerschelde. Soms is het water van de zee glad en rustig, soms zijn er hoge golven.

Als er een stormachtige wind uit zee waait, en als het dan ook nog volle maan is, waardoor het water in de zee nog hoger staat, dan spreek je van een Springvloed. Er zijn dan enorme hoge golven die tot aan de duinen komen, of zelfs tot in de duinen. Waar geen duinen zijn, hebben mensen nep-duinen gebouwd, die noemen we dijken.

Het water in de rivieren heeft ook verschillen in hoogte. Bij een droge zomer is er weinig water en dan is het water laag en de rivier is dan smal. Bij veel regen in het najaar of juist in het voorjaar bij veel smeltwater uit de Zwitsere bergen, worden de rivieren voller en breder. Ze kunnen overvol raken en overvolle rivieren willen overstromen.

Heb je wel eens een limonade glas overvol geschonken? Dan stroomt het over de rand heen, wát een troep.

Als de rand van het glas hoger was, dan zou er meer limonade in je glas passen.

Mensen in Nederland zijn dijken gaan bouwen. Dat zijn als het ware hoge randen langs de waterkanten, zodat er meer water in de rivieren past.

Langs zee worden de duinen met extra zand kunstmatig hoger gemaakt en waar geen duinen zijn, bouwden de mensen uit het gebied al jaren geleden dijken.

Zonder dijken zouden we nu geen droge voeten hebben en zou een groot deel van Nederland niet bestaan.

In de voorstelling is een lied over de dijk.

Met schep en schop
en zand en zak gaan wij al naar de dijk.
We scheppen en schoppen zakken zand,
het water mag niet in het land.

Met schep en schop
en zand en zak gaan wij al naar de dijk.
De dijk wordt hoog,
de dijk wordt breed,
de dijk een dijk van een dijk.

1. Voor de leerkracht: Bespreek de moeilijke woorden.
2. De leerlingen doen hun ogen dicht en stellen zich voor dat ze aan het strand tijdens laag water, een prachtig zandkasteel hebben gegraven aan de rand van de zee. Nu komt het water hoger en hoger. Hoe kunnen ze hun kasteel redden?

Kunnen ze daar een kort lied/verhaal over schrijven van 4 of 2x 4 regels ?

De volgende opdrachten zijn theater-spelvormen.
Er is een ruime zaal voor nodig.

Water stroomt groep 3-4-5-6

Een reactie spel met bevrozing.

De leerlingen lopen kris-kras door de zaal, zonder aan elkaar te zitten, zonder botsen.

Deleerkracht introduceert de opdracht: bevries ! als hij/zij in de handen klapt.

Als de leerlingen goed en direct na de klap kunnen bevrozen, volgen er de volgende getallen die aan handelingen gekoppeld zijn.

1. lopen als rustig stromend water 2. sneller lopen als een snelle rivier 3. Rotsblok (zitten op de grond) 4. de Dijk (hele klas vormt een sliert naast elkaar met de handen op elkaars schouders) 5. Grote Slome Draaikolk (draai individueel of een als een grote groeps draaikolk) introduceer de getallen geleidelijk.

Hoog water, hoge dijk (een Hersen treiteraar) groep 5-6

De klas vormt een kring.

De tekst is: Hoog Water, Hoge Dijk. introduceer de tekst en herhaal gezamenlijk een paar keer, zodat iedereen de volgorde weet.

Nu zegt 1 leerling A het eerste woord 'Hoog' en wijst daarbij naar een andere leerling B.

Leerling B wijst naar zichzelf en zegt het volgende woord: ' Water'

De burens links en rechts van B wijzen gezamenlijk naar B zeggen samen het volgende woord: ' Hoge'

B wijst een nieuwe leerling aan en zegt: 'Dijk'

LET OP !!! De nieuwe leerling E wijst naar zichzelf, maar zegt: 'Hoog'

Buren van E (F+G) wijzen naar E en zeggen: 'Water'

E wijst nieuwe Leerling aan (H) en zegt: Hoge etc.

Niet te lang doen als het niet lukt. Langzaam beginnen.

De bewegingen zijn

A wijst naar B (en zegt Hoog) B wijst naar zichzelf (en zegt Water) Buren C en D , links en rechts van B wijzen naar B (en zeggen Hoge) B wijst naar nieuwe persoon (en zegt Dijk)

Binnenboord-motor groepen 3-4-5-6

De groep vormt een kring.

Muziek waarop makkelijk gedanst kan worden, lekker tempo.

De leerkracht doet op de plaats bewegingen voor de groep doet de bewegingen na.

Herhaal elke beweging een keer of 8 en wissel dan van bewegend lichaamsdeel.

Voetendans, handendans, hoofddans, springen etc.

De leerkracht wijst dan 1 leerling uit de groep aan die de waterdans leidt ofwel die de binnenboordmotor is.

Deze leerling herhaalt 1 beweging een tijdje en wisselt dan naar een andere beweging.

De leerkracht kan ondersteunen door het volgende lichaamsdeel te benoemen waar de beweging mee gemaakt wordt.

Het gaat niet om mooi dansen, het gaat om waterbewegingen en elke impuls tot een nieuwe beweging is goed..

Als het bewegen een beetje op gang is gekomen, maken we er een raad spel van

1 ll. gaat op de gang. 1 ll. uit de kring wordt de motor van de bewegingen, de binnenboord-motor

De leerling van de gang komt in de kring staan en probeert te raden waar de binnenboord-motor zich bevindt.

Lessuggesties na afloop van de voorstelling

De Waterwolf. Groepen 3-4-5-6 (theatersport: zip,zap,boing)

De klas vormt een kring.

Leerkracht mime-t een niet al te zwaar zakje zand en geeft het door aan het kind dat naast de leerkracht staat. Tekst: ZAKJE ZAND. Zo gaat dat zakje de kring door.

Let op dat het ritme stabiel is en lekker vlot.

Als dat goed gaat kan de Dijk geïntroduceerd worden.

De leerling die het zakje zand heeft ontvangen, kan de richting van het zakje zand door de armen horizontaal voor de kin te houden veranderen, de tekst is dan DIJK.

Als dat goed gaat, Introduceer:

Vloedgolf: Tekst: VLOEDGOLF 1 voor 1 bukken de 3 volgende ll in de rij.

Nr 4 in de rij heeft dan het zakje zand weer en geeft het verder door.

De Waterwolf: Alle ll rennen in paniek rond en zoeken een nieuwe plek.

Degene die WATERWOLF riep heeft het zandzakje en gaat snel verder.

Dijk-wolf-water (steen,papier,schaar)

De helft van de klas wordt team rood, de andere team wit

De teams komen in 2 rijen tegenover elkaar te staan op zo'n 10 meter afstand.

De leerkracht introduceert 3 personages:

1. Dijk: benen wijd, armen gevouwen voor de borst. Roept: HOHOHO

Wint van de wolf omdat hij op de wolf kan trappen

2. Wolf: stapt uit naar voren 2 grijphanden vooruit. brult: Woeoeoeo

Wint van het water want hij bijt het aan stukken

3. Water: Zit op de hurken met kriebelhanden. Roept: blub blub blub

Wint van de dijk want het komt er onderdoor.

Elk team kan 10 seconden overleggen welk personage ze kiezen om te demonstreren.

Dan moeten beide teams tegelijkertijd met de hele groep dat ene personage luid en duidelijk uitbeelden.

Leerkracht telt de punten en jaagt de teams op om binnen 10 sec te beslissen.

Als er teamleden een andere personage uitbeelden, verliest het team die ronde.

Zorg voor Hoog tempo, veel fouten, veel lol !

De expert. groepen 5-6

Het is niet vanzelfsprekend dat we hier wonen

Als Nederland geen dijken en duinen zou hebben dan zou de helft van Nederland onderstromen!

Vind je dat niet veel? We hebben dijken gebouwd en met gemalen houden we het land droog. We pompen het water naar de zee. We blijven pompen om niet te verdrinken.

Even wat informatie want straks worden de ll. Experts in het bouwen van dijken.

Laat de ll. Dit stukje informatie lezen of lees het voor.

De bedoeling is dat ze als expert een half verzonnen/ half waar verhaal kunnen vertellen. Door deze info krijgen ze een basis.

Veendijken

Veendijken werden rond 1600 gemaakt van veenplaggen. Dit was niet zo sterk, het veen zakte snel in en de dijken werden steeds lager. Ook gebruikte men klei. Klei was steviger maar ook zwaarder, waardoor de ondergrond nog sneller inzakte.

Wierdijken

De wierdijk bestond uit een muur van geperst zeewier en palen. Wier was goed bouw materiaal; een schokdemper tegen de golven, ondoordringbaar voor water en lichter dan klei. Men bracht het wierpakket aan de zee kant van de dijk aan. De losse wier muur werd vastgezet met palen. Soms leek het paalscherm net een vestingmuur. Zo'n steile wierdijk liet geen druppel water door maar bij harde wind sloeg het water er wel overheen.

Dit was een goede dijk, totdat de paalworm het hout opvrat en we stenen moesten gaan sjouwen om aan de voet van de dijk te leggen.

Na 1863 werden er stenen gebruikt voor de dijken

Daar waar golven tegen de dijk slaan, liggen tegenwoordig betonblokken of natuursteen. Steen en beton maken de dijk sterk en vangen de klappen van de golven op.

In Bellingwolde (Groningen) is een proefdijk aangelegd die gevuld is met de modernste sensor-technologie. De toestand van de dijk kan zo elektronisch in de gaten worden gehouden. De waterschappen moeten in de toekomst in staat zijn de dijken 24 uur per dag te bewaken.

De expert 3 leerlingen

a. Gezamenlijk bereiden de ll. in 5 minuten 5 vragen voor die ze aan de expert kunnen stellen.

Het leukste zijn vragen waarbij de expert iets moet uitbeelden.

Na afloop laten de groepen de vragen aan elkaar horen.

Hier volgt een lijst vragen die de leerkracht eventueel kan inbrengen.

Hoe hoog zijn de dijken ? waardoor worden dijken bedreigd ? kunt u voordoen hoe de stenen worden gestapeld ? Hoe zien konijnen eruit ? Hoe graven ze hun gangen ? Doet u eens voor hoe de golven bij storm over de dijk slaan ? Hoe hoog stond het water in 1663 ?

Demonstreert u eens hoe vroeger dijken werden gebouwd ? Hoe worden de ultramoderne sensoren in de oude dijken geplaatst ?

b. 2 leerlingen worden samen de expert. (handen door)

De expert wordt gevormd doordat 2 ll achter elkaar staan.

We zien het lichaam van de voorste ll. met de armen van de achterste ll.

Leerling 3 wordt de interviewer en heet de dijkexpert welkom in zijn/haar programma en gaat de vragen stellen.

De expert beantwoordt de vragen, de armen ondersteunen de antwoorden.

Let op !! laat de experts niet te snel spreken, en na elke zin even pauze nemen zodat de armen de tijd krijgen om mee te bewegen.

Elke groep oefent 5 minuten en laten daarna het resultaat aan elkaar zien.

NB! Het is totaal onbelangrijk of antwoorden 'goed' zijn, het gaat om het samenspel van de handen en de spreker.